

FA 50 ANYS MORIA LA PRIMERA VÍCTIMA de la SIDA IDENTIFICADA i DOCUMENTADA

Es confirma definitivament que el mite d'un auxiliar de vol canadenc com a pacient zero, creat en els 80, va ser una invenció producte de prejudicis i estigmes.

Per RODOLFO VARGAS

Gaëtan Dugas va ser un nom maleït durant alguns anys a partir de 1984, quan aquest auxiliar de vol canadenc va ser estigmatitzat amb el nom de "pacient zero". Un estudi creuat publicat en aquell any per *The American Journal of Medicine* va reconduir els casos de quaranta homes de deu ciutats nord-americanes preses de la terrible síndrome a Dugas, de qui es va dir que, amb la seva promiscua vida sexual, havia estat el focus del contagi. El 1987, el periodista i activista gai Randy Shilts en el seu llibre *And the Band Played On: Politics, People, and the AIDS Epidemic* (publicat en castellà com *En el filo de la duda* el 1994) descrivia el "pacient zero" com un sociòpata que havia obrat bo i sabent que estava difonent el mal. Gaëtan Dugas no es va poder defensar d'aquesta infamant acusació perquè havia mort el 30 de març de 1984. La seva família va haver de carregar amb l'oprobri fins que, el 1988, es va començar a posar en dubte el que finalment va resultar el "mite del pacient zero".

El Dr James Curran, investigador sobre la sida, i l'historiador de la medicina Richard McKay van tirar per terra la idea d'un sol i únic origen de la infecció. Treballant amb material genètic, científics van comprovar que hi va haver casos d'infecció per VIH als Estats Units des de, almenys, principis

dels setanta. El primer cas clar, però, data de 1959 (fa seixanta anys): el d'un home no identificat de Kinshasa (on llavors era el Congo Belga), de qui s'havia conservat una mostra de sang. Es creu que la pandèmia va tenir els seus inicis a l'Àfrica a partir d'un simi amb immunodeficiència, el virus del qual va passar a l'home i va mutar.

LA PRIMERA VÍCTIMA DE LA SIDA HAVIA ESTAT IDENTIFICADA I DOCUMENTADA. Però la primera víctima documentada i identificada va ser un noi afroamericà de 15 anys, natural de Missouri: Robert Rayford (nascut el 1953). A principis de 1968, va ingressar a l'Hospital de St. Louis aflagit de problemes respiratoris, clamídia i múltiples lesions a la pell, situació que anava arrossegant des de 1966. Traslladat al Barnes Hospital, a la fi del 68 va semblar estar recuperant-se, però el març del any següent van reaparèixer els símptomes i va desplomar-se-li el recompte dels seus leucòcits. Rayford va morir de pneumònia el 15 de maig de

1969, fa exactament cinquanta anys i poc abans dels fets de Stonewall.

L'autòpsia va revelar que el jove patia sarcoma de Kaposi, un rar tipus de càncer patit per ancians (que anys més tard es va relacionar amb la infecció per VIH). El cas va estranyar als metges fins al punt de donar-ne raó el 1973 a la revista *Lymphology*. Però s'havia tingut la precaució de conservar teixits del cadàver. Quan el 1984 es va descobrir el virus (llavors letal), les mostres van ser sotmeses als tests a l'ús. Després d'un primer resultat negatiu, el 1987 el Dr. Marlys White (que havia atès Rayford) va obtenir-ne resultat positiu mitjançant el test Western blot: va identificar els anticossos i l'antigen del VIH en les mostres. La primera víctima de la sida havia estat identificada i documentada.

ISTOCK

LA PrEP DISPONIBLE a LA SEGURETAT SOCIAL DES de l'1 DE NOVEMBRE

Fa anys que el col·lectiu LGTB demanava aquesta mesura preventiva que tan bons resultats està donant a d'altres països. Cada any hi ha 4.000 nous contagis a l'estat espanyol, 600 a Catalunya, una xifra molt per sobre de la mitjana europea

Per ABEL LACRUZ

La profilaxi pre-exposició (PrEP), la medicació que evita el contagi del VIH, queda inclosa dins la cartera dels serveis bàsics de la Seguretat Social, segons que ha fet públic Julia del Amo, directora del Plan Nacional sobre el sida, el passat 10 d'octubre.

Segons que ha informat el Departament de Salut, la PrEP «Es prescriurà a les unitats d'ITS de Drassanes Express i de BCN Checkpoint, així com a les 19 unitats funcionals de VIH-SIDA que hi ha repartides per arreu de Catalunya: a l'Hospital Arnau de Vilanova de Lleida, a l'Hospital Joan XXIII de Tarragona, a l'Hospital de Tortosa Verge de la Cinta, a l'Hospital de Girona Doctor Josep Trueta, a l'Hospital de Viladecans, a l'Hospital de Bellvitge, a l'Hospital Germans Trias i Pujol de Badalona, a l'Hospital Vall d'Hebron, a l'Hospital Clínic de Barcelona, a l'Hospital Mútua de Terrassa, a l'Hospital de Sabadell, a l'Hospital de Vic, a l'Hospital del Mar – Hospital de l'Esperança, a l'Hospital General de Granollers, a l'Hospital Sant Joan de Déu, a l'Hospital Santa Maria, a l'Hospital de Sant Pau, a l'Hospital de Mataró i a l'Hospital de l'Hospitalet – Hospital Moisès Broggi».

També ha afegit que es prioritzaran el col·lectius amb major risc, com ara els homes que tenen sexe amb homes, dones transsexuals i persones que treballen en la prostitució. Segons càlculs del Departament de Salut, unes 2.500 persones es beneficiaran d'aquest trac-

tament. El finançament de la PrEP va a càrrec íntegrament de la Generalitat de Catalunya i suposarà una inversió aproximada de 840.000 euros.

El col·lectiu LGTBI demanava des de fa anys l'aprovació de la PrEP, com s'ha fet a països com els EUA, Canadà, Regne Unit o França. Els estudis realitzats sobre l'eficàcia de la PrEP demostren, per un costat, que la seva eficàcia contra la infecció del VIH és superior al 99% i, per l'altre, que als països a on s'ha implementat el seu ús, els nous contagis han baixat.

Fonts sanitàries citades per BBC News afirmen que al Regne Unit els nous contagis de VIH han caigut entre un 40% i un 50%. Un altre estudi publicat a la 'Revista clínica española' (Vol. 219. Núm. 7.) assegura que "La implementació de la profilaxis pre-exposició podria evitar la majoria de las nuevas infecciones por el VIH en hombres que tienen sexo con hombres y mujeres transexuales".

Algunes persones a l'estat espanyol ja estaven prenent la PrEP perquè formaven part d'un programa pilot, com el del BCN Check Point, o perquè la compraven a través d'Internet. Quan l'administració de la PrEP per part de la Seguretat Social sigui una realitat ens trobarem davant d'un dels avenços més significatius en la lluita contra el contagi del VIH. El següent pas, sens dubte, serà l'arribada d'una vacuna.

MÉS INFORMACIÓ SOBRE LA PrEP

Barcelona Checkpoint

C/ Comte Borrell 164-166,
08015 Barcelona
T: 933 182 056
E: info@hispanosida.com
W: www.bcncheckpoint.com

Gais Positius

C/ Comte Borrell, 22
08015 Barcelona
T: 932 980 642
E: gaispositius@gaispositius.org
W: gaispositius.org

Stop Sida

C/ Consell de Cent, 246, 1r-2na
08011 Barcelona
T: 93 452 24 35
E: stopsida@stopsida.org
W: stopsida.org

Revista Lambda nº 84

W: lambda.cat/revista-lambda
C/ Comte Borrell, 22
08015 Barcelona
T: 933 195 550 - 679 205 204
E: atencio@lambda.cat